

Григорук Н.А.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Костюк Л.В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКІ КОЛОНІЇ НА ШЛЯХУ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ В 60-Х РР. ХVІІІ СТ.

У статті автори розглядають основні етапи боротьби північноамериканських колоній за незалежність у 60-х роках ХVІІІ ст.

На основі комплексного й об'єктивного аналізу досліджено особливості боротьби північноамериканських колоній за незалежність у 60-х роках ХVІІІ ст. в контексті історичного розвитку. Розглянуто діяльність Дж. Гренвілля, який схилився до політики жорсткого податкового гніту по відношенню до північноамериканських колоній. Проаналізовано ряд законопроектів згідно з якими передбачалося запровадження низки податків у колоніях. У наслідок цих подій в парламенті виникли суперечності. Частина вігів на чолі з послідовним борцем за парламентські свободи маркізом Рокінгемом підтримали петиціонерів та виступили з вимогою скасування запропонованих актів, як наслідок у парламенті почалися дебати з даного питання.

З'ясовано позицію прихильників лідера вігів У. Пітта-старшого, послідовного супротивника політики уряду щодо колоній, які зайняли радикальну позицію. У. Пітт-старший звинуватив авторів закону про гербовий збір у прагненні нажитися за рахунок колоністів, а також припускав можливість військового конфлікту Англії з північноамериканськими колоніями у разі, якщо англійська влада не скасує податки, запроваджені в 1764–1765 рр., і не забезпечить колоністам представництво у парламенті. Показано, що погляди У. Пітта справили велике враження на палату громад і схилили більшість депутатів віддати свій голос за відміну акту про гербовий збір. Проаналізовано наслідки скасування гербового збору в колоніях.

Із цього періоду можна побачити, що прихильником політики співпраці з північноамериканськими колоніями був держсекретар у справах південного департаменту граф Шелборн, який розробив план спільного з колоністами освоєння американського Заходу та запропонував передати самим американцям з півночі функції прикордонного контролю. Канцлер казначейства Ч. Тауншенд вважав, якщо у ситуації, що склалася англійська влада не буде застосовувати силовий тиск, то колонії зможуть зовсім відокремитися від Британської імперії. Проаналізовано пропозиції Ч. Тауншенд повернутися до репресивної політики Дж. Гренвілля.

У висновках обґрунтовано події 60-х років ХVІІІ ст., що вплинули на становлення та розвиток ліберального руху як у парламенті, так і за його межами.

Ключові слова: північноамериканські колонії, боротьба, незалежність, король, законопроект.

Постановка проблеми. З початку ХVІІІ ст. англійська влада проводила суперечливу економічну політику в колоніях намагаючись обмежити американське промислове виробництво шляхом ряду законодавчих актів. Безпосереднім історичним поштовхом до боротьби колоній за своє державне відокремлення від метрополії стала економічна і торгівельно-фінансова політика Англії в першій половині ХVІІІ ст. Вона була спрямована на те, щоб стримати промисловий розвиток колоній, перетворити їх в сировинний придаток метрополії, усунути невигідну конкуренцію дешевих американських товарів. Таким чином, англійський парламент ввів ряд заборон під приводом

того, що розвиток мануфактур в Америці зменшує їх залежність від метрополії. Була встановлена заборона на вивіз із колоній залізних виробів, введені податки на цукор, патоку.

У середині ХVІІІ ст. в англійських колоніях в Америці почалося формування єдиного внутрішнього ринку, посилювалися торгівельні зв'язки між південними та північними колоніями. Отже, напередодні війни за незалежність англійських колоній сформувалася північноамериканська нація. Вона мала всі ознаки нації, крім державної незалежності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження боротьби північноамери-

канських колоній за незалежність є постійною темою наукового інтересу. Дана тема перебувала у сфері досліджень Miller T. [1], Peter D. [2], Black J. [3], Fiske J. [4; 5] та інших. Джерела іноземних дослідників дозволяють оцінити та проаналізувати ситуацію, що склалася в регіоні. Водночас боротьба північноамериканських колоній за незалежність у 60-х роках XVIII ст. ще не виступила предметом окремого дослідження в українській історіографії.

Мета статті – на основі комплексного й об'єктивного аналізу з'ясувати особливості боротьби північноамериканських колоній за незалежність у 60-х роках XVIII ст. в контексті історичного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на те, що англійці здобули перемогу в Семирічній війні та розширили свої північноамериканські володіння за рахунок колишніх французьких територій, ця війна виявилася дуже обтяжливою для британської скарбниці. Державний борг становив 340 млн фт. стерлінгів [4, с. 14].

16 квітня 1763 р. англійський король Георг III призначив прем'єром «консервативного» віга Дж. Гренвілля, який схилився до політики жорсткого податкового гніту по відношенню до північноамериканських колоній. Кабінет Дж. Гренвілля мав намір провести через парламент низку законодавчих актів, які посилювали колоніальну систему і вводили нові податки. До складу уряду входили в основному консервативні «грєнвіллі» і лояльні до Дж. Гренвілля «нейтральні» політики, які відкрито не належали ні до одного з угруповань парламенту. Посаду секретаря у справах південних колоній було надано представнику від торі – лорду Галіфаксу. У вересні 1763 р. Дж. Гренвіллем було запропоновано законопроект, за яким вся територія між Алеганами і Міссісіпі ставала власністю індіанців. Англійська влада намагалася, убезпечити себе від виступів індіанців і намагалася обмежити заселення колоністами малоосвоєних та фактично непідконтрольних англійській колоніальній адміністрації західних територій. 7 жовтня 1763 р. король Георг III підписав законопроект, який напередодні був прийнятий парламентом без будь-яких заперечень.

Кабінет Дж. Гренвілля у 1764–1765 рр. вніс на розгляд парламенту кілька нових законопроектів, згідно з якими передбачалося запровадження низки податків у колоніях (цукровий, грошовий, квартирний, а також акт про гербовий збір). Особливо великі надії щодо збільшення прибутку з колоній покладали на гербовий збір [1, с. 110].

Під час обговорення цих законопроектів у уряді виник конфлікт між вігськими міністрами, щодо північноамериканських колоній. Граф Шелборн виступив проти нових податків, заявивши, що ці податки будуть економічно збитковими, як для Англії, так і для Північної Америки, оскільки зменшать товарообіг між метрополією та колоніями [6]. Проте інші міністри підтримали Дж. Гренвілля. На знак протесту Шелборн вийшов із кабінету, а на його місце було призначено графа Хіллсбора, який був активним прихильником нових податків. Депутати в парламенті також не підтримали пропозицію Шелборна, а ухвалили законопроекти Дж. Гренвілля без повернень. Ці закони викликали хвилю обурень в колоніях та спровокували антианглійські виступи. Акт про гербовий збір був прийнятий 22 березня 1765 р. і викликав обурення колоністів. 30 травня 1765 р. колоністи Вірджинії визнали цей збір незаконним на підставі, того що англійська влада не мала права запроваджувати нові податки у північноамериканських колоніях, мешканці яких не мають своїх представників у палатах парламенту. Внаслідок чого колоністи оголосили бойкот британським товарам, який завдав англійським купцям значних збитків. У січні 1766 р. до парламенту було надіслано петицію, яка містила вимогу негайно скасувати гербовий збір [5, с. 134–135].

У наслідок цих подій в парламенті виникли суперечності. Частина вігів на чолі з послідовним борцем за парламентські свободи маркізом Рокінгемом підтримали петиціонерів та виступила з вимогою скасування запропонованих Дж. Гренвіллем актів. 13 липня 1765 р. король Георг III відправив їх у відставку й запропонував герцогу Камберленду сформувати нове міністерство. Герцог Камберленд погодився очолити кабінет, за умови щоб його друга маркіза Рокінгема, було призначено першим лордом казначейства [5, с. 24–25].

Рокінгем вимагав відміни нових податків у колоніях, а Камберленд не підтримував його. Більше того, прем'єр був готовий послати війська до Північної Америки, щоб змусити завзятих колоністів поважати британське законодавство. Проте їхні розбіжності не встигли виявитися, оскільки герцог Камберленд зовсім недовго був головою уряду, лише місяць. Георгу III довелося погодитися з тим, що саме лідер парламентської більшості маркіз Рокінгем стане новим прем'єром, який, прийшовши до влади, сформував новий кабінет вігів, у якому ключові посади зайняли його прихильники [7].

У лютому 1766 р. Рокінгем вніс на розгляд парламенту законопроект, який скасовує акти Гренвілля, як наслідок у парламенті почалися дебати з даного питання. У ході дискусії у партії вігів сформувалися різні погляди, зокрема, консерватори – гренвіліти, стверджували, що закон про гербовий збір «один із найсправедливіших і найчесніших законів, прийнятих для американців останнім часом», а виступи колоністів проти нього – просто «вульгарний привід» для бунтівників, які прагнуть відокремити колонії від імперії. Їх підтримали торі зокрема, один з їх лідерів – лорд Менсфілд [5, с. 26].

Компромісний варіант було запропоновано «рокінгемітами». Таким чином, вони не заперечували права парламенту вводити податки в колоніях, але протестували проти гербового збору, як податку невідного і збиткового, що завдає шкоди метрополії, особливо її торгівлі та промисловості [2, с. 233].

«Четеміти» – прихильники лідера від партії вігів У. Пітта-старшого, послідовного супротивника політики уряду щодо колоній зайняли радикальну позицію. У. Пітт-старший не брав участь у голосуванні за актом про гербовий збір, заявивши, що «хоча парламент має право видавати закони для колоній, але це право не поширюється на оподаткування; та американці справедливо обурені гербовим збором» [3, с. 185].

У 1766 р., коли почалися дебати щодо скасування закону про гербовий збір, У. Пітт-Старший заявив, що доки він зможе ходити він віддаватиме свій голос і серце на підтримку Америки. Отже, він виступив із яскравою промовою, у якій виклав ряд важливих аргументів, якими він обґрунтував вимогу політичної та економічної рівноправності північноамериканських колоній з Англією. У. Пітт-старший звинуватив Дж. Гренвілля та інших авторів закону про гербовий збір у прагненні нажитися за рахунок колоністів.

У. Пітт-старший припускав можливість військового конфлікту Англії з північноамериканськими колоніями у разі, якщо англійська влада не скасує податки, запроваджені в 1764–1765 рр., і не забезпечить колоністам представництво у парламенті. Він казав, що тільки з нашими багнетами та кулями в грудях американці, можливо, підкоряться б нам. Але варто зауважити, що У. Пітт не сумнівався у перемозі англійців у цій війні, але наголошував, що поразка колоній нанесе самій Англії серйозну політичну та економічну шкоду. Він підкреслював, що розоривши економіку американських колоній, Англія втратить прибуток

від торгівлі з ними і вимагав скасування акту про гербовий збір та представництва північноамериканських колоній у парламенті, хоча й не висував радикальної вимоги політичної незалежності Північної Америки і навіть підтримав компромісну пропозицію Рокінгема про прийняття акту «Про верховенство», що підтверджував право Англії встановлювати закони для колоній [8].

Погляди У. Пітта справили велике враження на палату громад і схилили більшість депутатів віддати свій голос за відміну акту про гербовий збір. У палаті лордів на підтримку У. Пітта-старшого виступили лідери вігів: граф Кемден, граф Шелборн, маркіз Корнуеллс, лорд Полетт і лорд Торрінгтон [4, с. 27–28]. 18 березня 1766 р. парламент ухвалив закон, що анулює гербовий збір, «як шкідливий для комерційних інтересів королівства» [9]. Одночасно з цим законом, депутати ухвалили, запропонований прем'єром Рокінгемом акт «Про верховенство Англії щодо колоній», в якому затверджувалося право Англії встановлювати закони для північноамериканських колоній, що мало на увазі і право на запровадження нових податків [5, с. 161–162].

Велику радість викликало скасування гербового збору в колоніях. Законодавчі органи всіх штатів затвердили та відправили адреси подяки Георгу III. «Декларативний акт» не викликав роздратування американців, оскільки його розцінили, як формальну спробу британської влади «зберегти обличчя» та врятувати свою гідність. В Англії скасування податку підтримали радикали. Один із їхніх лідерів Дж. Прістлі, пропонував будувати відносини з колоніями на основі принципів «союзу та свободи». Дж. Прістлі обґрунтовував цю ідею тим, що рівноправне співробітництво Англії з економічно розвиненим і культурно близьким народом Північної Америки принесе суттєві комерційні, стратегічні та культурні вигоди обом країнам [10; 4, с. 27].

Здавалося б, ситуація стабілізувалася і конфлікт із північноамериканськими колоніями улагоджений. Відновилося англо-американська торгівля, яка успішно велася до 1767 р. Відносини між метрополією та колоніями тимчасово набули настільки ідеального характеру, що окремі англійські та американські дослідники навіть вважають, що якщо не подальші «грубі помилки і божевільні дії» англійської влади – не було б війни за незалежність [11].

Беззаперечно, що дана точка зору, можливо і є перебільшенням, але принаймні роль суб'єктивного чинника заперечувати не можна. Про це свідчать і перестановки в кабінеті міністрів, здійснені Георгом III, який прагнув задовольнити

особисті амбіції, які сприяли розвитку політичної нестабільності та посилення курсу англійської влади щодо колоній. Першим таким прорахунком стала відставка Рокінгема в липні 1766 р., який залишив посаду прем'єра, дізнавшись, що Георг III вже з травня веде переговори з У. Піттом-старшим, пропонуючи йому стати главою уряду.

7 липня 1766 р. Георг III нагородивши У. Пітта, зробив його графом Четемом, і водночас запропонував новоспеченому лорду сформувати кабінет, виключивши з його складу «рокінгемітів». Перші кроки нового прем'єра показали, що його призначення було серйозною помилкою короля. У. Пітт-старший, на відміну від Рокінгема, не мав великої підтримки в парламенті, а угруповання його прихильників – «четемітів» було нечисленним. Окрім того, У. Пітт дуже швидко втратив популярність у незначних членів Палати громад, які раніше бачили в ньому символ «простої людини» [12].

Влітку 1766 р. асамблеї Нью-Йорка та Нью-Джерсі представили у парламенті петиції з вимогою скасувати цукровий та квартирний акти [5, с. 30]. Але «друг Америки» зайняв тепер жорсткішу позицію щодо колоністів. Якщо раніше У. Пітт закликав до скасування всіх актів Гренвілля, як незаконних, то тепер вимоги колоністів розцінювалися ним як прояв їхнього прагнення до незалежності, а претензії з їхнього боку надмірними [13, с. 113–114]. Таку зміну в поглядах У. Пітта-старшого можна пояснити тим, що після скасування гербового збору він вважав конфлікт з північноамериканськими колоніями вичерпаним і не передбачав його продовження. Ставши прем'єром, У. Пітт відчув відповідальність за збереження колоніальних володінь Британської імперії і намагався докорінно перетнути будь-які кроки до їхнього відділення. Щоб зберегти свою посаду, він прагнув знайти компроміс із королем, який виступав проти будь-яких поступок колоністам. Втім, натомість У. Пітт-старший вважав, що будь-яке «нове обмеження свободи американців» з боку парламенту та уряду було б «непробачною помилкою» [3, с. 123].

У січні 1767 р. У. Пітт захворів і на період хвороби призначив своїм заступником герцога Графтона. При віце-прем'єрстві Графтона, фактична влада зосередилася в руках лордів Шелборна і Ч. Тауншенда, чії позиції щодо північноамериканських колоній були різними [11, с. 25–26].

Прихильником політики співпраці з північноамериканськими колоніями був держсекретар у справах південного департаменту граф Шелборн, який розробив план спільного з колоністами

освоєння американського Заходу та запропонував передати самим американцям з півночі функції прикордонного контролю [11]. Однак Шелборн підтримували не усі, більшість членів кабінету відкинули цей план, вважаючи, що Англія не повинна робити подальших поступок колоністам, оскільки це може призвести до відокремлення колоній від метрополії. Шелборн спробував провести свою пропозицію через парламент, обмежуючи при цьому права американських колоністів. За новим планом на землях індіанців вони могли лише торгувати. Решта всіх прав зберігалася за англійською адміністрацією. Пропозиції Шелборна носили компромісний характер, але були спрямовані насамперед на дрібні поступки колоністам при збереженні за метрополією загального керівництва колоніями. Ці пропозиції були відкинуті парламентом. Торі визнали їх проамериканськими, а більшість вігів приєдналося до них [14, с. 147–148].

Канцлер казначейства Ч. Тауншенд, не сприймався парламентаріями як «четеміт», на відміну від Шелборна та Кемдена, близьких друзів та прихильників У. Пітта-старшого. Тим не менш, він був популярним серед парламентаріїв, оскільки був блискучим оратором. За словами Е. Берка, «про що б він не міркував, продумано або бездумно, його виступи завжди справляли великий ефект на оточуючих» [15, с. 210]. Ч. Тауншенд вважав, якщо у ситуації, що склалася англійська влада не буде застосовувати силовий тиск, то колонії зможуть зовсім відокремитися від Британської імперії. Таким чином, він пропонував повернутися до репресивної політики Дж. Гренвілля. Але варто зауважити, що Ч. Тауншенд не хотів застосовувати військову силу. Він хотів «приборкати» колонії економічно, підвищивши, так звані «зовнішні» податки [6, с. 153–154].

У 1765 р. під час дебатів про гербовий збір У. Пітт-старший та його прихильники розділили оподаткування колоній на «внутрішнє» та «зовнішнє». Заявивши, що запровадження нових «внутрішніх» податків було б незаконним втручанням в економіку колоній, але англійський уряд має право регулювати мита на імпортовані товари, оскільки вони не вироблені колоністами. Дану позицію підтримали і американські лідери, заявляючи, що вони навіть готові погодитися з підвищенням парламентом зовнішніх податків, якщо той скасує внутрішні акти Дж. Гренвілля [4, с. 31]. Ч. Тауншенд вирішив використати це для того, щоб уникнути звинувачень у незаконності своїх дій з боку проамериканських парламентаріїв і міністрів. У червні 1767 р. він заявив, що парламент має безперечне право підвищувати «зовнішні» податки без згоди колоністів,

тим більше що вони самі підтвердили це право ще в 1765 р. і повинні погодитися на «невелике збільшення мит на ввезення до Північної Америки вина, олії, овочів, фруктів, чаю, скла, паперу, свинцю, фарби, порцеляни, шовкових і полотняних тканин з інших країн» [9]. Отже, на розгляд парламенту було винесено акт, який підвищував мита на ці товари. Отримані від нових митних зборів доходи мали піти на підвищення платні колоніальним губернаторам, поліпшення системи судочинства в колоніях, а також формування пенсійного фонду для колоніальних чиновників. Окрім того, Ч. Тауншенд запропонував скласти загальний громадянський список жителів колоній, на основі якого англійська влада нараховувала б їм платню та пенсії за службу короні.

Пропозиції Ч. Тауншенда не враховували реальної ситуації в північноамериканських колоніях, які ще вважали себе частиною Британської імперії, але мали рівні права з метрополією і вже не визнавали свій колоніальний статус. На це звернув увагу «рокінгеміт» Г. Конвей, який виступив проти плану Ч. Тауншенда, коли він обговорювався в кабінеті міністрів. Разом з тим, ухвалення цього акту може призвести до втрати Північноамериканських колоній. З його думкою погодилися «четеміти» Шелборн і Кемден.

Однак Ч. Тауншенда активно підтримав віконт Сідней, який заявив, що позиції Британії дуже сильні в американських колоніях. До нього приєдналася більшість членів кабінету, незважаючи на те, що вони були «четемітами», а план Ч. Тауншенда був, по суті, продовженням політики «грєнвілітів». До Ч. Тауншенда поставилися з розумінням у парламенті, причому не тільки торі та віги, які виступали за посилення податків у північноамериканських колоніях. Таким чином, 27 липня 1767 р. акт Ч. Тауншенда був затверджений парламентом, підписаний королем і набув чинності.

Окремі дослідники вважають, що парламент ухвалив акт Ч. Тауншенда тому, що цей закон цілком відповідав уявленням парламентарів щодо формування митної політики у всіх частинах імперії. На думку американського вченого Дж. Фіске, це стало можливим, насамперед, через особисту популярність Ч. Тауншенда, «злого генія адміністрації Пітта» [5, с. 29].

Окрім пояснень вище потрібно зауважити, що практично всі парламентарі були противниками незалежності північноамериканських колоній. Вони побоювалися, що будь-які поступки колоністам, що відбулися після скасування гербового збору, спровокують прецедент, який призведе до поступового

відокремлення Північної Америки від Англії. Крім того, вони боялися посилення самостійності американських законодавчих органів намагаючись обмежити їх функції [5, с. 32]. Зрештою, більшість депутатів просто недооцінювали серйозність ситуації в колоніях і вважали, що колоністи нездатні на відкритий виступ проти англійської влади. Все це і змусило парламентарів схвалити антиліберальний та антиамериканський акт Ч. Тауншенда, який і став приводом для відновлення конфлікту, що переріс у війну за незалежність Північної Америки.

Висновки. Події 60-х років XVIII ст. вплинули на становлення та розвиток ліберального руху як у парламенті, так і за його межами. У рамках парламентських дебатів щодо ставлення до боротьби за незалежність колоній поглибився поділ вігів на консервативні та ліберальні угруповання. Консерватори виступали за жорсткі заходи придушення повстання у колоніях, отже, висловлювали позицію корони. Ліберали пропонували шукати компроміс та утримуватися від застосування військової сили. Цей конфлікт став етапним для розколу вігського руху на самостійні угруповання, що діяли іноді на шкоду один одному, що сприяло поразці вігів на виборах у 1783 р. та їх тривалому перебуванню в опозиції – аж до 1830 р. разом з тим, визначення позицій лібералів по відношенню до боротьби за незалежність американських колоній сприяло оформленню ліберальних політичних доктрин. «Радикальні» віги пов'язували боротьбу американських колоністів із проблемою англійських конституційних свобод, справедливо вважаючи, що обмеження прав колоній – це прояв деспотизму корони, що посилюється, і закликали боротися з цим.

Саме активна позиція «радикальних» вігів допомогла зірвати спроби реставрації абсолютизму Георгом III. Американська криза призвела до послаблення контролю короля над парламентом. Король був змушений рахуватись з парламентською більшістю і призначати прем'єрами її лідерів. Боротьба північноамериканських колоній за незалежність сприяла обмеженню королівської прерогативи та зміцненню верховенства парламенту. За наступника Георга III співвідношення сил парламенту і корони було на користь першого, незалежно від того, хто був при владі: віги чи торі. Питання про верховенство не піднімалося наступними монархами. Таким чином, незважаючи на прорахунки та слабкості ліберального руху у 60-х роках XVIII ст., він допоміг зберегти парламентаризм, що став основою для формування політичних партій та реформ, здійснених в англійському суспільстві XIX ст.

Список літератури:

1. Miller T. Origins of the American Revolutions. Stanford, 1966. 530 p.
2. Peter D. George III: King and Politicians, 1760–1770. N. Y., Manchester, 2002. 272 p.
3. Black J. William Pitt the elder. Cambridge, 1993. 340 p.
4. Fiske J. The American Revolution. In 2 vol. Boston, N. Y., Cambridge, 1891. Vol. 1. 1098 p.
5. Fiske J. The Parliamentary History of England from the Earliest Period to the Year. 1803. Vol. XVI. Lnd. 1810. 1118 p.
6. Thomas P. British Politics and the Stamp Act Crisis. The First Phase of the American Revolution, 1763–1767. Oxford, 1975. 394 p.
7. Karr D. conciliation and Further Confrontation with the American Colonies: 1765–1770. The Age of George III. <http://www.historyhome.co.uk>
8. Pitt's speech on the Stamp Act/Context/Documents/From Revolution to Reconstruction <http://odur.let.rug.nl>
9. An Act Repealing the Stamp Act; March 18, 1766. Great Britain the Statutes at Large... [from 1225 to 1867]. Cambridge, Lnd. 1762–1869. American Revolution Page/18th Century Page/Avalon Home Page/Avalon/lawweb/www.yale.edu
10. Bonwick C. English Radicals and the American Revolution. <http://www.guestia.com>
11. Reich J. British Friends of the American Revolution. Armonk, N.Y. 1998. 200 p.
12. Rogers N. Whigs and Cities: Popular Poitics in the Age of Walpole and Pitt. Oxford, N.Y., 1989. 325 p.
13. Winstanley D. Lord Chatham and the Whig Opposition. Lnd. 1966. 470 p.
14. Brooke J. The Chatham Administration. 1766–168. Lnd., N.Y., 1956. 402 p.
15. Walpole H. Memoirs of the Reign of George III. Lnd. 1894. 418 p.

Hryhoruk N.A., Kostyuk L.V. NORTH AMERICAN COLONIES ON THE WAY TO INDEPENDENCE IN THE 60S OF THE XVIII CENTURY

In the article, the authors examine the main stages of the North American colonies' struggle for independence in the 60s of the eighteenth century.

On the basis of a comprehensive and objective analysis, the peculiarities of the struggle of the North American colonies for independence in the 60s of the eighteenth century in the context of historical development are studied. The activity of J. Grenville, who was inclined to the policy of severe tax oppression towards the North American colonies, is considered. The author analyzes a number of bills that provided for the introduction of a number of taxes in the colonies. As a result of these events, controversies arose in the Parliament. Part of the Whigs, led by the consistent fighter for parliamentary freedoms, the Marquis of Rockingham, supported the petitioners and demanded the abolition of the proposed acts, and as a result, debates on this issue began in parliament.

The position of supporters of the Whig leader W. Pitt, Sr., a consistent opponent of the government's policy regarding the colonies, was clarified, and they took a radical position. W. Pitt, Sr. accused the authors of the stamp duty law of seeking to profit from the colonists, and also suggested the possibility of a military conflict between England and the North American colonies if the English authorities did not cancel the taxes introduced in 1764-1765 and did not provide the colonists with representation in Parliament. It is shown that U. Pitt's views made a great impression on the House of Commons and persuaded the majority of deputies to vote for the repeal of the stamp duty act. The consequences of the abolition of the stamp duty in the colonies are analyzed.

From this period, it can be seen that the Secretary of State for the Southern Department, Count Shelborn, was a supporter of the policy of cooperation with the North American colonies, who developed a plan for the joint development of the American West with the colonists and proposed to transfer the functions of border control to the North Americans themselves. Chancellor of the Exchequer C. Townshend believed that if in the current situation the English authorities would not apply forceful pressure, then the colonies would be able to completely separate from the British Empire. Ch. Townshend's proposals to return to J. Grenville's repressive policy are analyzed.

The conclusions substantiate the events of the 1860s, which influenced the formation and development of the liberal movement both in the parliament and outside it.

Key words: North American colonies, struggle, independence, king, bill.